

VLOG, vluggertje of blijver?


Uit berekeningen van de Europese Commissie (*EU Feed Protein Balance Sheet 2018/2019*) wordt 77% van het totale veevoederverbruik in de EU zelf geproduceerd. Dat is meer dan algemeen wordt aangenomen omdat ook het plantaardig eiwit uit gras en ruwvoeder, op uitdrukkelijke vraag van de sector, in rekening werd gebracht. Het schroot van oliehoudende zaden maakt een vierde uit van de Europese veevoedergrondstoffen. Hiervoor bedraagt de Europese zelfvoorzieningsgraad amper 26%.

Kijken we specifiek naar sojaschroot, dan stellen we vast dat deze verantwoordelijk is voor 16% van de Europese veevoedergrondstoffen. Hiervoor bedraagt de zelfvoorzieningsgraad amper 3%.

Omdat de ingevoerde soja, met uitzondering van invoer uit Oekraïne en bepaalde gebieden in Brazilië, doorgaans genetisch gemodificeerde soja is, ging de Europese Commissie in haar '*EU Agricultural Outlook for Markets and Income 2019-2020*' na wat de gevolgen zouden zijn mocht alle EU-melk geproduceerd worden met niet-genetisch gemodificeerde voeders. Denk aan biologische productie of melk die wordt geproduceerd onder het label '*Verband Lebensmittel Ohne Gentechnik*' (VLOG-melk).

In Zweden en Oostenrijk is de melkproductie nu reeds ongeveer voor 100% gmo-vrij. In Denemarken is 32% van de melkproductie biologische melk en dus ook reeds gmo-vrij. Wat indien alle melk in de EU gmo-vrij zou worden geproduceerd? En welk prijskaartje hangt eraan vast? Laat staan dat ook alle vlees in de EU afkomstig zou zijn van dieren die gmo-vrij zouden zijn gevoederd. Dit zou een enorme impact hebben op het Europese landgebruik en op de vleesmarkt.

Wat melk betreft, zou de samenstelling van het rantsoen volgens de Europese Commissie grondig wijzigen (13% minder sojaschroot, 9% meer schroot van andere oliehoudende zaden, 5% minder graan). Het Europees soja-areaal zou met 51% (+ 0,6 miljoen ha) stijgen en het gras- en groenvoederareaal met 2,8 miljoen ha. Vooral deze laatste zou op zijn beurt het areaal granen en oliehoudende zaden sterk onder druk zetten.

 EU Agricultural Outlook for Markets and Income 2019-2020 – DG Agri – https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/food-farming-fisheries/farming/documents/agricultural-outlook-2019-report_en.pdf





Van de week

sojaschroot en de gevolgen voor de EU, en naar de soja-invoer als gevolg van het handelsconflict tussen de VS en China. Anderzijds is er de toenemende productie van eiwithoudende gewassen in de EU zelf. Dat verloopt weliswaar met horten en stoten wegens de rentabiliteit en de concurrentieslag om de grond. De Europese Commissie verwacht dat het Europees areaal tegen 2030 zal stijgen tot 6,3 miljoen ha als gevolg van de humane vraag naar plantaardige eiwitten (vleesvervangers) en de vraag naar lokaal geproduceerd veevoeder. Het belang van plantaardige eiwitten als veevoedergrondstof mag niet worden onderschat (zie kader p. 7). Humane voeding betaalt beter dan dierlijke voeding.

Voor de suikerbieten is, volgens Huyghe, het vet van de soep. De vraag stelt zich aan welke suikerprijzen bietentelers nog in de teelt geïnteresseerd zullen blijven. Volgens sommigen klaart de wereldsuikermarkt op, maar dan nog blijft de concurrentie met rietsui-

ker bikkelhard. En toch wil de suikerindustrie in de ons omringende landen opnieuw uitbreiden.

Ook de aardappelindustrie is in onze contreien op zoek naar meer grond. Daar is de export, in tegenstelling tot de suikersector, een succesverhaal – zo zeer dat de sector zich met hand en tand verzet tegen de invoerheffingen voor Belgische en Nederlandse friet van enkele Zuid-Amerikaanse landen. De suikerindustrie pleit in het kader van het Mercosur-handelsakkoord dan weer voor behoud van Europese invoerheffingen. Zowel aardappelen als suikerbieten zitten op heel wat akkerbouwbedrijven in hetzelfde teeltplan. Globalisering is een tweesnijdend zwaard!

Er staat Europa hoe dan ook een flinke strijd te wachten om de beschikbare landbouwgrond. Er is de vraag naar lokale veevoedergrondstoffen, naar meer gras en ruwvoerders, naar plantaardige eiwitgewassen zowel voor dierlijke als voor menselijk consump-

tie, naar meer suikerbieten, naar meer aardappelen en naar energiegewassen en industriële teelten (bio-economie/circulaire economie). Grond maak je echter niet bij!

Er staat Europa een zware strijd om landbouwgrond te wachten.

Dierlijke sectoren

Het moet stilaan duidelijk zijn dat de productie van veevoeding en veevoedergrondstoffen een grote uitdaging wordt voor de dierlijke sector, gelet op de nieuwe trend in geïndustrialiseerde en welvarende landen. Het is niet de enige uitdaging. De recente slogan van Delhaize laat weinig aan de verbeelding



over of speelt onze verbeelding ons parten? De slogan luidt: 'Omdat de voeding van onze voeding ook onze voeding is'. Er zijn kapers op de kust. De dierlijke sector in de welvarende landen is zich daarvan bewust. De zuivelsector herinnert zich nog de opkomst van de margarine als vervangproduct voor boter. Margarine moest op boter gelijken zoals de vleesvervangers op vlees. "Bedrieg uw man eenmaal per week," luidde de (ontwerp)slogan van de Vegetarische Slager. Het zou goed zijn voor het klimaat, het dierenwelzijn, zijn gezondheid én je portemonnee. De nadelen van vleesvervangers hoopt men op termijn op te vangen met vlees van 'ongeslachte dieren', geproduceerd uit stamcellen, kweekvlees genaamd. Sommigen spreken van *clean meat* omdat dit vlees geen salmonella of andere ziekteverwekkers kan bevatten zoals echt vlees, maar ook geen kleur- en smaakstoffen zoals de vleesvervangers. Staan dierlijke sectoren onder druk? "In de geïndustrialiseerde en welvarende landen. Er zijn echter meer landen in de wereld die niet welvend zijn en waar het vleesverbruik sterk toeneemt. Bij ons vindt een licht daling plaats, vooral bij rund- en kalfsvlees. Het verbruik van varkensvlees stagneert, mede als gevolg van de hogere prijzen. Het verbruik van kippenvlees neemt toe." Huyghe geeft een overzicht van de gevolgen voor de Belgische varkenssector van de Afrikaanse varkenspest en de onrechtstreekse gevolgen op de varkensprijzen van de Afrikaanse varkenspest in China. De Belgische varkensstapel is licht toegenomen, maar het aantal slachtingen nam sterk af. Belgische varkens worden steeds vaker levend uitgevoerd en in het buitenland (lees: vooral Duitsland) geslacht. Karkassen komen terug of worden ter plaatse afgezet. Huyghe waarschuwt voor het voortbestaan van de Belgische slachthuizen wanneer deze trend zich

verder doorzet. Er is dringend een tegentrend nodig. Wat dierlijke producten betreft, verwacht Europa tegen ?? hoe dan ook een stijgende wereldvraag naar zuivelproducten. De markt van mageremelkpoeder herstelt zich. De vraag naar boter binnen Europa zou tot 2030 verder toenemen. Waar is de tijd dat boter in het verdomhoekje zat? Van trend en tegentrend gesproken! China zal ook de komende jaren de vleesmarkt kleuren. Verwacht wordt dat China minstens nog vijf jaar nodig heeft om enigszins te herstellen van de gevolgen van Afrikaanse varkenspest. Maar de concurrentie op de Chinese markt is groot. De VS zal niet aarzelen om eventueel China te verplichten Amerikaans varkensvlees bij invoer te bevoordelen in ruil voor Chinese concessie op de Amerikaanse markt. Volg hiervoor Donald Trump op Twitter. Rundvlees blijft in heel Europa het zwakke broertje. Toch verwacht de Europese Commissie naar 2030 een lichte prijsstijging, echter eerder ten gevolge van een verdere daling van het aanbod dan van een verhoging van de vraag. Enkel voor pluimveevlees ziet Europa de toekomst rooskleurig, op voorwaarde dat de EU de kippendelen die in de EU minder worden gevraagd aan een goede prijs op de wereldmarkt kan slijten. "De landbouw kent alleen gouden tijden bij schaarste", merkt François Huyghe op. Huyghe gaf bij de verschillende sectoren uitleg bij de rentabiliteitsindexen die Boerenbond per sector berekent. Zijn boodschap is duidelijk: "Risicobeheer wordt meer en meer maatwerk op bedrijfsniveau. Denk aan de brede weersverzekering, maar daarmee ben je nog niet tegen de uitspraken van Trump verzekerd. Daar is meer voor nodig. Het GLB na 2020 moet bedrijven van nuttige instrumenten voorzien om zich beter te wapenen, individueel of in groep, in een producentenorganisatie of coöperatie." ■



Jacques Van Outryve

Adjunct-hoofdredacteur Boer&Tuinder
jacques.van.outryve@boerenbond.be

Enkele besluiten

Volatiliteit is en blijft van alle tijden en wordt nog versterkt door het non-beleid, klimaatverandering en geopolitiek. Consumenten leggen tijdens hun welvaartstraject een hele weg af van plantaardige voeding over dierlijke voeding naar ... plantaardige voeding.

Het gaat in de landbouw allang niet enkel meer om arbeid, grond en kapitaal. Hoe belangrijk deze drie ook zijn, er zijn veel meer productiefactoren nodig om aan landbouw te doen, gaande van toeleveringssectoren, handel en verwerkende industrie over onderwijs, onderzoek en innovatie tot maatschappelijke erkenning.

De voedselketen is allang geen keten meer. Er vinden immers zogenaamde interconnecties plaats tussen schakels onderling. De laatste schakel zegt wat de eerste moet doen. Echter (nog) niet omgekeerd.

Het gaat ook allang niet enkel meer om voedselzekerheid, voedselveiligheid, voedselkwaliteit of gezonde voeding. De nieuwe term is 'voedselintegriteit'. Waar komen de grondstoffen vandaan? Maar ook, krijgt de boer een eerlijke prijs? Een eerlijke prijs is misschien niet voor iedereen gelijk maar is wel voor iedereen 'loon naar werken'!

Een eerlijke prijs is loon naar werken.